

Protokół

23. posiedzenia, I. sesyi, VIII. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 18. września 1903.

Początek o godzinie 10. minut 35 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy J. E. Stanisław hr. Badeni.

Sekretarze: Mieczysław Urbański, Kazimierz Lubomirski, Stanisław Mycielski, ks. Teodor Bohaczewski

Obecnych posłów 111.

Ze strony Rządu c. k. Radca Dworu Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, iż protokół dwudziestego pierwszego posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż nie wniesiono przeciw niemu żadnych zarzutów, protokół dwudziestego drugiego posiedzenia złożony jest w biurze sejmowem do przejrzenia.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis petycyj. wniesionych po dzień 18. września 1903 roku, które przydzielono następującym komisjom, a mianowicie:

Komisji budżetowej Ls. 2140, 2141, 2143, 2161, 2162, 2167, 2169—2171, 2173, 2174, 2176, 2178, 2180—2184, 2186—2188, 2190—2192, 2194, 2195, 2198—2200, 2204, 2205, 2215, 2216, 2221—2240, 2242, 2246 do 2248, 2250—2253, 2255, 2256, 2267.

Komisji szkolnej Ls.: 2142, 2164, 2166, 2168, 2172, 2175, 2177, 2179, 2217, 2218, 2219, 2220, 2245, 2254, 2257.

Komisji gminnej Ls.: 2196.

Komisji administracyjnej Ls.: 2159, 2160, 2165, 2201—2203;

Komisji prawniczej Ls.: 2163.

Komisji gospodarstwa krajowego Ls.: 2185, 2189, 2197, 2249, 2258—2265.

Komisji drogowej Ls.: 2144 do 2153, 2193.

Komisji przemysłowej Ls.: 2241, 2243, 2244.

Komisji dla biura pośrednictwa pracy Ls.: 2154—2158.

Po odczytaniu petycji Ls.: 2142 Mokłowskiej Izabeli, b. nauczycielki w Stanisławowie o przyznanie emerytury, przemawia p. Huryk, popierając tę petycję.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis dalszych petycyj, które przydzielono odnośnym komisjom jak wyżej.

Po odczytaniu petycji Ls.: 2165 kolonistów z Królina, powiatu Mościska o utworzenie nowej gminy z obszaru przez nich zamieszkałego, przemawia p. Stadnicki, popierając tę petycję.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis dalszych petycyj, które przydzielono odnośnym komisjom jak wyżej.

Po odczytaniu petycyi Ls.: 2186 Gminy m. Kałusza o przyjęcie dodatkowej prestatycyi na opłacenie plac nauczycielskich na fundusz urajowy, przemawia p. Wurst, popierając tę petycję.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis dalszych petycyj, które przydzielono odnośnym komisjom jak wyżej.

Po odczytaniu petycyi Ls.: 2224 Koła c. k. konserwatorów Galicyi wschodniej w sprawie bram fortecznych w Okopach św. Trójcy, przemawia p. Borkowski, popierając tę petycję.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis dalszych petycyj, które przydzielono odnośnym komisjom jak wyżej.

Marszałek wzywa sekretarzy do odczytania złożonych wniosków nagłych i interpelacyj.

Sekretarz p. Urbański czyta:

Wniosek nagły

W nocy z dnia 17. na 18. b. m. straszny pożar obrócił w perzynę większą część miasta Złoczowa; kilka tysięcy mieszkańców pozabawionych całego mienia. Doraźna pomoc konieczna, podpisany przeto wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Dla pogorzalców miasta Złoczowa Sejm przeznacza zapomogę w kwocie 10.000 koron“.

Lwów 18. września 1903.

Wnioskodawca:

Wincenty Gnoiński w. r.

Brunicki, Sala, Jabłoński, Wł. Gniewosz, Urbański, J. Sozański, Urbański, Płocki, Schnell, Kl. Dzieduszycki, Jahl, Pilat, Traczewski, T. Cieński.

Przemawia p. Wincenty Gnoiński, uzasadniając nagłość wniosku, którą Izba bez rozprawy uchwała.

Przemawia p. Wincenty Gnoiński uzasadniając powyższy wniosek nagły, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji budżetowej z poleceniem przedłożenia ustnego sprawozdania na jutrzejszem posiedzeniu.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy formalny wniosek p. Winc. Gnoińskiego.

Sekretarz p. Urbański czyta:

Wniosek nagły.

Straszna klęska ogniowa nawiedziła wczoraj miasto Złoczów; w chwili obecnej nie da się jeszcze obliczyć rozmiarów nieszczęścia, lecz z doszłych dotychczas wiadomości okazuje się, iż przeważną część miasta padła ofiarą strasznego żywiołu.

Wnoszę zatem na zawotowanie doraźnej wydatnej pomocy i uznania tego wniosku za nagły.

Wnioskodawca:

Dr. Schätzel.

Jabłoński, Skołyszewski, Dr. Łazarski, Bojko, Sala, Czaykowski, Oleśnicki, Buynowski, Fruchtmann, Rayski, Tarnawski, Dr. Mogilnicki.

Marszałek oznajmia, że ponieważ powyższy wniosek jest indentycznym co do treści z poprzednim p. Winc. Gnoińskiego, przeto uważa go za załatwiony poprzednią uchwałą Izby.

Sekretarz p. Urbański czyta:

Wniosek nagły.

Dnia 17. b. m. wielki pożar nawiedził miasto Monasterzyska i wieś Folwarki około 3000 mieszkańców straciło mienie.

Wobec tej strasznej klęski Wysoki Sejm raczy uchwalić pomoc wydatną a przynajmniej 10.000 koron wynoszącą dla pogorzalców miasta Monasterzysk i wsi Folwarki.

Sprawozdawca.

Wikt. Władysław Czaykowski,

Bohaczewski, T. Cieński, Sala W. Gniewosz, Sękowski, Trzecieński, Jabłoński, Schnell, A. Brunicki, Płocki, Pilat, Sozański, Rayski, Kl. Dzieduszycki, Starzyński, Urbański.

Przemawia p. Władysław Wiktor Czajkowski uzasadniając nagłość swego wniosku, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji budżetowej z poleceniem przedłożenia ustnego sprawozdania na następnej posiedzeniu.

Izba uchwala nagłość wniosku p. Władysława Wiktora Czaykowskiego.

P. Władysław Wiktor Czaykowski zrzeka się głosu dla uzasadnienia swego wniosku.

Izba uchwala przekazanie nagłego wniosku p. Wład. Wiktora Czaykowskiego komisji budżetowej z poleceniem przedłożenia ustnego spawozdania na następnem posiedzeniu.

Sekretarz p. Bohaczewski czyta:

Nagły wniosek.

Wysoki Sejm raczy dla pogorzalców jak i dla nawiedzonych gradobiciem wsi Łubianki wyższe powiatu zbaraskiego 2.000 K. tytułem bezzwrotnej zapomogi z funduszy krajowych udzielić.

Ostapczuk
wnioskodawca

Staruch, Szajer, Bohaczewski, Huryk, Barabrasz, Stapiński, Krempa, Bojko, Szponder, Mazikiewicz, Dr. Mogilnicki, Wilczkiewicz, Głidziuk, Korol.

Przemawia p. Ostapczuk uzasadniając nagłość wniosku, którą Izba bez rozprawy uchwala.

P. Ostapczuk zrzeka się głosu dla uzasadnienia samego wniosku.

Izba uchwala przekazanie tego wniosku komisji budżetowej.

Sekretarz p. K. Lubomirski czyta:

Interpelacya

posła Krempe i tow. do Wydziału krajowego w sprawie niewłaściwego traktowania chrześcian przy udzielaniu krajowego zastępstwa sprzedaży soli.

Izak Wachtel miał w Sędziszowie zastępstwo sprzedaży soli na okręg kolbuszowski i sędziszowski. Korzystał z tego w ten sposób, iż wyzyskiwał ludność, która musiała płacić za topkę soli po 24, a nawet po 26 halerzy.

Gdy pod koniec roku przybył do Kolbuszowy lustrator krajowy p. Sadowski celem przeprowadzenia lustracji, przedsta-

wił mu Zarząd Kółka rolniczego sprawę wyzysku ludności na soli. Przekonany o prawdziwości informacyi nakłonił Kółko rolnicze, aby postarało się o uzyskanie zastępstwa sprzedaży krajowej soli na okręg kolbuszowski.

Kółko idąc za radą p. lustratora rzeczywiście za poparciem Głównego Zarządu Tow. Kółek rolniczych uzyskało 9. lutego 1903 do L. 84.317/902 owe zastępstwo.

Wobec tego Wachtel pozostał przy zastępstwie sprzedaży soli tylko w Sędziszowie. Nie wiele jednak sobie z tego robił, że mu zastępstwo na okręg kolbuszowski Wydział krajowy odebrał, gdyż wkrótce poradził sobie w ten sposób, że zawarł układ z żydami sklepikarzami w okręgu kolbuszowskim, na podstawie którego ci się zobowiązali, iż z chrześciańskiego Kółka brać soli nie będą, ale od niego (t. j. od Wachtla). Wobec tego i nadal zasypywał Wachtel okręg kolbuszowski swoją solą tak, że Kółko rolnicze w przeciągu siedmiu miesięcy zdołało sprzedać zaledwie dwa wagony, podczas gdy okręg kolbuszowski konsumuje tygodniowo 1 wagon soli.

Kółko rolnicze wносиło cały szereg zażaleń do Wydziału krajowego, co jednak nie odniosło pożądanego skutku. Natomiast wydelegowano do J. E. p. Marszałka krajowego deputację, której po przedstawieniu jak znaczną stratę Kółko rolnicze przez nadużycie Wachtla poniosło, J. E. p. Marszałek krajowy odpowiedział, „że jeżeli Wachtel odważy się jeszcze choćby raz wysłać sól do okręgu kolbuszowskiego, to mu zostanie odebrane zastępstwo i w Sędziszowie“.

Wachtel nie sobie z tego nie robi i tak jak na urągowisko Wydziałowi krajowemu wysłał dalej sól do okręgu kolbuszowskiego, co udowodniono szeregiem świadków, a nawet przesłano do Wydziału krajowego 200 K, któremi Wachtel usiłował przekupić kilkakrotnie kierownika Kółka rolniczego w Kolbuszowie, aby Kółko nie wysłało zażaleń i aby Wachtel mógł nadal ludność wyzyskiwać.

Kółko rolnicze licząc na słowa J. E. p. Marszałka, ponieważ żyd Wachtel lekceważył zarządzenia Wydziału krajowego, prowadziło rozpoczęte starania w dalszym ciągu, — mianowicie starania usunięcia Wachtla z zastępstwa sprzedaży soli krajowej w Sędziszowie, gdyż uważało, że tylko w ten sposób uda się położyć kres gospodarce Wachtla.

Na żądanie Wydziału przedstawiono nawet stosownego kandydata rodaka kolbuszowskiego Marcelego Winiarskiego, który tak pod względem moralnym jakoteż materyalnym zupełnie się kwalifikuje. Ale niestety — ponieważ zwierzchność gminna znajduje się w rękach znanego Nathana Lōwa w Sędziszowie, który w różny sposób chociaż nielegalny umie bronić swego benjaminka, dotychczas ani korzystnego załatwienia ani zarządzenia doczekać się nie mogą.

Że Wachtel wyzyskiwał ludność w różny sposób na soli — o tem wiadomy Wydział krajowy z zażaleń w r. 1901 i 1902 przez kilka gmin z okręgu sędziszowskiego, podanych Wydziałowi krajowemu, a w roku 1903 telegraficznie nawet donoszono o nadużyciach Wachtla.

Wobec tego zapytują podpisani:

Czy i kiedy raczy Wydział krajowy uwolnić ludność od nadużyć Wachtla przez odebranie mu zastępstwa krajowego sprzedaży soli?

Interpelant:

Franciszek Krempa.

Szajer, Stapiński, Ostapczuk, Bojko, Korol, Wilczkiewicz, Huryk, Barabasz, Rohaczewski, Staruch, Mazikiewicz, Szwed, Potoczek, Szponder, Mogilnicki.

Interpelacya

posła Stapińskiego i tow. do c. k. komisarza rządowego z powodu zawieszenia w urzędowaniu naczelnika gminy Radziszów pow. Podgórze Wawrzyńca Radziszowskiego.

W listopadzie 1902 r. zawieszono w urzędowaniu Wawrzyńca Radziszowskiego,

naczelnika gminy Radziszów pow. Podgórze, a to pod zarzutem malwersacyi w kierownictwie sklepu „Kółka rolniczego“. — Pomimo, że lustracya wykazała, iż fundusze gminne były w porządku, a śledztwo sądowe o sprzeniewierzenie w funduszach sklepu „Kółka rolniczego“ zostało zawieszone dla braku istoty czynu karygodnego, zawieszenie urzędowania W. Radziszowskiego trwa dotychczas. Obowiązki naczelnika gminy pełni w zastępstwie Michał Jaskółka, nie umiejący czytać ani pisać — a więc niezdolny do sprawowania czynności urzędowych, z czego ludność ponosi znaczną szkodę.

I tak obecnie przy rozdawnictwie zapomogi powodziowej zostali zupełnie pominięci włościanie, którzy znaczną ponieśli szkodę. Zażalenie do Starostwa nie pomogło, przeciwnie komisarz Starostwa w Podgórzu p. Rydel skrzyczał ludzi i powiedział im, że nie przyjmuje żadnych zażaleń.

Interpelujący zapytują c. k. komisarza rządowego, dlaczego c. k. Namiestnictwo dotychczas nie odpowiedziało na rekurs Wawrzyńca Radziszowskiego, naczelnika gminy Radziszów pow. Podgórze — względnie, dlaczego dotychczas trwa w mocy zarządzone zawieszenie tegoż Radziszowskiego w urzędowaniu.

Interpelant:

Stapiński w. r.

Krempa, Bojko, Mogilnicki, Korol, Ostapczuk, Staruch, Mazikiewicz, Barabasz, Bohaczewski, Huryk, Szwed, Oleśnicki, Barwiński, Szponder.

Interpelacya

posła Stapińskiego i tow. do c. k. komisarza rządowego w sprawie usunięcia ze wszystkich pism, ogłoszeń i w ogóle aktów urzędowych nazwy „Seybusch“ a przestrzegania nazwy „Żywiec“.

Mimo powziętej uchwały przez Sejm krajowy Król. Galicyi i Lodomerji z W. Ks. Krakowskiem, że nazwa „Seybusch“ jako mylna i nie mająca żadnej podstawy historycznej, ma być usunięta ze wszyst-

kich aktów urzędowych, a w szczególności w pieczęciach urzędowych, rozkładach jazdy kolejowej, w napisie na stacyi kolejowej i t. d. — ma być przyjęta tylko jedyna nazwa historyczna „Żywiec”. Dotychczas ciągle jeszcze tłucze się i oburza ludność Żywca na rzucone przezwisko „Seybusch”.

Podpisani zapytują tedy c. k. komisarza rządowego, dlaczego dotychczas nie uczyniono zadość uchwale Sejmu i kiedyż nareszcie przestanie Rząd przeinaczać nazwę miasta „Żywiec” na „Seybusch”.

Interpelujący:
Stapiński.

Huryk, Krempa, Bojko, Romanowicz, Mazikiewicz, Korol, Barabasz, Ostapczuk, Staruch, Bohaczewski, Oleśnicki, Mogilnicki.

Lipiński.

Marszałek oznajmia, że pierwszą z tych interpelacyj odstąpi Wydziałowi krajowemu, a następne dwie p. komisarzowi rządowemu.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego punktem pierwszym jest:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z czynności odnoszących się do podniesienia hodowli bydła w r. 1902.

Sprawozdawca p. Pilat, uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi przekazanie tego przedłożenia Komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie Wydziału krajowego w sprawie przyznania stałego zaopatrzenia wdowie po nauczycielu kraj. niższej szkoły rolniczej w Suchodole ś. p. Janie Górskim.

Sprawozdawca p. Pilat, uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi przekazanie tego przedłożenia Komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Marszałek udziela głosu członkowi Wydziału krajowego, p. Wereszczyńskiemu, celem dania odpowiedzi na interpelację.

Członek Wydziału krajowego, p. Wereszczyński, udziela odpowiedzi na interpelację p. Stapińskiego i tow. wniesioną dnia 5. lipca 1902 w sprawie nieporządków w gospodarstwie miejskiem w Budzanowie.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku posła Oleśnickiego o zmianę statutu krajowego i sejmowej ordynacyi wyborczej.

Przemawia p. Oleśnicki uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do osobnej z 15 członków wybrać się mającej Komisji dla reformy wyborczej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Huryka w sprawie przeniesienia rampy kolejowej w Stanisławowie.

Przemawia p. Huryk, uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do Komisji kolejowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku pp. Huryka i Ostapczuka w sprawie uwolnienia gmin od ponoszenia kosztów poruczonego zakresu działania.

Przemawia p. Huryk, uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do Komisji prawniczej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Marszałek udziela głosu p. Wilczkiewiczowi, który o to prosił przed rozpoczęciem posiedzenia.

Przemawia p. Wilczkiewicz i uprasza o postawienie jak najrychlej na porządku dziennym weryfikacyi jego wyboru i innych także ze stronnictwa ludowego.

Marszałek oznajmia, że starać się będzie, by na porządku dziennym najbliższych posiedzeń umieścić weryfikację wszystkich dotąd niesprawdzonych wyborów, w miarę

przygotowania wniosków przez Wydział krajowy.

Następuje:

Wybór uzupełniający trzech członków Komisji gospodarstwa krajowego.

Marszałek zaprasza do Komisji skrutacyjnej pp. Hużę, Kostheima i Szweda i wzywa posłów do oddawania kartek, a tymczasem Izba przechodzi do następnego punktu porządku dziennego, t. j.

Sprawozdanie Komisji drogowej o wniosku p. Gnoińskiego w sprawie uznania drogi Brody - Łopatyn - Radziechów do Krystynopola za drogę krajową.

Marszałek oznajmia, że usuwa tę sprawę z porządku dziennego z powodu nieobecności w Izbie sprawozdawcy.

Następuje:

Sprawozdanie komisji szkolnej w przedmiocie przyznania Gabryeli Mayerówniej, tymczasowej kierowniczce kursu praktycznego robót kobiecych przy szkole wydziałowej żeńskiej w Rzeszowie praw i charakteru stałej nauczycielki.

Sprawozdawca p. Michałowski, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Gabryeli Mayerówniej, tymczasowej kierowniczce kursu praktycznego robót kobiecych przy szkole wydziałowej żeńskiej w Rzeszowie, przyznaje się począwszy od 1. września 1902 r. ad personam charakter i prawa stałej nauczycielki“.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji podatkowej z petycji kilku Rad powiatowych o wyjednanie ustawy, uwalniającej budynki i ubikacje przez Rady powiatowe zajmowane od podatku domowo-czynszowego, a względnie domowo-klasowego.

Sprawozdawca p. Łazarski, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wzywa Rząd, aby tenże wydał odpowiednie polecenie do c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu, resp. do c. k. władz administracyjnych podatkowych, by przysługujące budynkom Rad powiatowych, (o ile budynki te na cele publiczne i administracyjne są użyte), uwolnienie od podatku domowo-czynszowego i klasowego w każdym wypadku bezwarunkowo stosowały i uwzględniały.

Powyższą uchwałą Komisji załatwione są petycje L. 122, 161, 182, 489, 490, 492, 493, 494, 495, 537, 651, 689, 888, 1125.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gminnej o petycji Rady pow. w Tarnobrzegu w sprawie wydania ustawy ustanawiającej wspólny budżet dla gmin i obszarów dworskich celem pokrycia kosztów wykonania poruczonego zakresu działania gminy.

Sprawozdawca p. Górski, uwolniony na wniosek p. sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Petycję Rady powiatowej w Tarnobrzegu L. S. 562 w sprawie wspólnego ponoszenia kosztów poruczonego zakresu działania przez gminy wiejskie i obszary dworskie przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego o przedłożeniu Wydziału kraj. w przedmiocie podwyższenia funduszu pożyczkowego dla Spółek wodnych powiatów i gmin.

Sprawozdawca p. Zdzisław Tarnowski uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji, sprostowawszy poprzednio omyłkę druku, a mianowicie

w pierwszym wierszu wniosku II-go zamiast cyfry „1912“ ma być „1911“.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Dla utworzonego na podstawie uchwały z dnia 17. lutego 1898 funduszu pożyczkowego dla powiatów, gmin i dla Spółek wodnych Sejm wyznacza dalszą dotację w kwocie jednego miliona koron, która wpłynąć ma do tego funduszu w dziesięciu równych rocznych ratach poczynając od r. 1902.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy, ażeby co roku, aż do roku 1911 włącznie wstawiał do preliminarza funduszu krajowego na ten cel kwotę 100.000 K.

III. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby od nieuiszczonych w terminie rat anuitetowych pobierał na rzecz funduszu pożyczkowego dla Spółek wodnych odsetki zwłoki w stosunku po 5%.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej i uchwała bez rozprawy powyższe wnioski komisji, głosując oddzielnie nad każdym z tych wniosków I — III, które p. sprawozdawca odczytuje.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa kraj. o wniosku p. Abrahamowicza w sprawie ulg podatkowych dla parcel w myśl ustawy wodnej meliorowanych.

P. Stadnicki, w zastępstwie sprawozdawcy, p. Wincentego Kraińskiego, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Wzywa się c. k. Rząd, by na najbliższej sesji Rady państwa przedłożył projekt ustawy przyznającej na dłuższy szereg lat uwolnienie od podatku gruntowego tym parcelom gruntowym, które celem odwodnienia zapomocą drenowania wejdą do spółki wodnej, związanej w myśl postanowień krajowej ustawy wodnej z 10. czerwca 1875 r.

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by celem przeprowadzenia powyższej

uchwały odniósł się do c. k. Rządu z przedstawieniem znaczenia tej akcji, a zarazem wykazał, jakie rezultaty zostały osiągnięte w kraju za pomocą drenowania.

3. Sejm upoważnia Wydział krajowy do złożenia oświadczenia c. k. Rządowi, że w razie uwolnienia od gruntowego podatku państwowego parcel gruntowych w myśl wniosku 1. nie omieszką wnieść do Sejmu krajowego projektu do ustawy uwalniającej parcele rzeczzone zarówno od dodatków krajowych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej i uchwała bez rozprawy powyższe wnioski 1 — 3 komisji, które p. sprawozdawca odczytuje, głosując oddzielnie nad każdym z tych wniosków.

Następuje:

Sprawozdanie komisji przemysłowej z petycji Zarządu Kółka rolniczego w Gniewczynie Łańcuckiej o udzielenie stałej subwencji dla szkoły koszykarskiej.

Sprawozdawca p. Żardecki uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby z kredytu rubryki XVI. pozycya 441 przeznaczonego na koszt zakładania świeżych szkół i warsztatów zawodowych przyznał Zarządowi Kółka rolniczego w Gniewczynie Łańcuckiej odpowiednią subwencję (na r. 1902) tytułem częściowego pokrycia kosztów utrzymania szkoły.

II. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby zbadał organizację prywatnej szkoły koszykarskiej w Gniewczynie Łańcuckiej i na podstawie wyniku badań ewentualnie przedstawił Sejmowi na najbliższej sesji wniosek na udzielenie tejże szkole koszykarskiej pewnej, stałej rocznej subwencji tytułem częściowego pokrycia kosztów utrzymania zakładu.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Przemawia p. Romanowicz i wnosi na opuszczenie we wniosku I. komisji słów „na r. 1902“.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i zgadza się na wniosek p. Romanowicza.

Izba uchwala powyższe wnioski komisji, głosując oddzielnie nad każdym z tych wniosków I. II. które p. sprawozdawca odczytuje zmieniając wniosek I. w myśl poprawki p. Romanowicza t. j. z opuszczeniem we wniosku I. słów „na r. 1902“.

Następuje :

Sprawozdanie komisji bankowej o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie Spółek oszczędności i pożyczek pod patronatem Wydziału krajowego.

Marszałek oznajmia że ten punkt porządku dziennego usuwa chwilowo z powodu chwilowej nieobecności w Izbie sprawozdawcy, o której to nieobecności uprzedził sprawozdawca Marszałka.

P. Kostheim na wezwanie Marszałka zdaje sprawę z wyniku skrutynium wyboru trzech członków komisji gospodarstwa krajowego.

Głosujących 85 posłów. Absolutna większość 43.

PP. Kozłowski, Skrzyński Adam i Zagórski otrzymali po 85 głosów.

Marszałek konstatuje powyższy rezultat wyboru.

Następuje :

Sprawozdanie komisji administracyjnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w sprawie zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Wieliczce na udzielenie poręki powiatu na pożyczkę 500 000 K przez powiatową Kasę oszczędności zaciągnąć się mającą.

Sprawozdawca p. Maiss uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania pierwotnego sprawozdania, odczytuje następujące dodatkowe sprawozdanie komisji.

Zanim przystąpię do przedłożenia Wysokiemu Sejmowi projektu ustawy dotyczącego sanacji kasy oszczędności w Wieliczce, który obecnie musi być zmieniony poczuwam się do obowiązku przedstawienia przyczyn, dla czego zmiana następuje.

W chwili przedłożenia komisji administracyjnej sprawozdania Wydziału krajowego z dnia 28. czerwca 1902 nie była sprawa defraudacji w kasie wielickiej tak znaną komisji jak jest znaną dzisiaj, bo podówczas jeszcze nie przeprowadzono ze strony organów nadzorujących a w szczególności ze strony c. k. Namiestnictwa tych i takich dochodzeń jakie koniecznymi były.

W listopadzie i w Grudniu 1903 r. dochodzenia na miejscu w Wieliczce za pośrednictwem komisji z Namiestnictwa wydelegowanej zostały przeprowadzone a o ich wyniku c. k. Namiestnictwo odezwa z dnia 27. kwietnia 1903 Wydział krajowy zawiadomiło, udzielając równocześnie Wydziałowi krajowemu wyniki dochodzeń i wyrażając opinię że sanacja kasy wielickiej, tylko przez dostarczenie kasie funduszków w wysokości całego ubytku w jej funduszu obrotowym, dokonać się może.

W wspomnianej co dopiero odezwie prosi c. k. Namiestnictwo Wydział krajowy, by wdrożył odpowiednie kroki, wpłynął na Wydział powiatowy w Wieliczce i wydział kasy oszczędności w Wieliczce ażeby sanacja z jednej strony nastąpiła a z drugiej strony by organa nadzorujące do odpowiedzialności za szkodę zostały pociągnięte.

Wydział krajowy już odezwa z dnia 15. kwietnia 1903, a następnie odezwa z 23. maja 1903 zaznaczył swoje stanowisko w tej sprawie w tym kierunku, że uchylił się od wydawania jakichkolwiek orzeczeń w tej sprawie gdyż w myśl §. 48 statutu kasy oszczędności nadzór nad takim czynności kasy i jej majątku przy-

sługuje prezesowi Wydziału kasy i samemu Wydziałowi a ponadto c. k. Rządowi krajowemu, skoro więc Wydział krajowy żadnej ingerencji w sprawach kasy nie miał, słusznie się też tak w atrybucy Wydziału kasy, jak w atrybucy c. k. Rządu nie mieszał.

Z dochodzeń przez c. k. Namiestnictwo przeprowadzonych a Wydziałowi krajowemu udzielonych wynika, że straty kasy oszczędności wynoszą 854.000 K, a nie 761.000 K, jak to wynikało ze sprawozdania Wydziału kasy, które komisji administracyjnej za podstawę służyło.

Wyłuszczeniem zostało w sprawozdaniu komisji administracyjnej jakie powstawały projekty celem sanacyi kasy atoli żaden z nich nie mógłby być przeprowadzonym gdyż stają temu na przeszkodzie statuty kasy oszczędności a w szczególności §. 4. który stanowi że fundusz kasy oszczędności składa się:

a) z wkładek,

b) z zysku administracyjnego, zaciąganiem zatem pożyczki wprost przez kasę oszczędności jest wykluczone.

Z tego więc wynika, że jeden tylko jest możliwy sposób sanacyi kasy oszczędności powiatowej t. j. zaciągnięcie pożyczki przez powiat, przelanie kapitału kasy za odpowiednią gwarancją ze strony kasy, co by nastąpić mogło przez projektowaną zmianę statutu zatwierdzoną przez Namiestnictwo i przez zobowiązanie się kasy do zwrotu przelanej sumy ze sysków a które to zobowiązanie znowu przez c. k. Namiestnictwo jako władzę nadzorującą zatwierdzoną będzie, tem bardziej, że jak już na wstępie nadmieniałem c. k. Namiestnictwo na tego rodzaju operację finansową, a za nim idącą sanację kasy się godzi.

Zresztą obowiązek przez powiat na siebie przyjęty przy zakładaniu kasy oszczędności powiatowej a w szczególności obowiązek gwarancji za całość wkładek jest wyrazem konieczności przeprowadze-

nia tego rodzaju operacyi przez Reprezentację powiatu imieniem powiatu.

Wobec tego komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony % projekt ustawy.

U s t a w a

z dnia . . . . w przedmiocie zezwolenia reprezentacyi powiatowej w Wieliczce w celach sanacyi kasy oszczędności powiatowej w Wieliczce na użyczenie poręki dla pożyczki 500.000 K względnie na zaciągnięcie przez reprezentację powiatu pożyczki w sumie 500.000 K.

Zgodnie z uchwałą Sejmu mego królestwa Galicyi i Ledomeryi z Wielkiem Księstwem krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art I.

Reprezentacyi powiatowej w Wieliczce zezwala się w myśl §. 24. ustawy o Reprezentacyi powiatowej na użyczenie poręki dla pożyczki 500.000 K, względnie na zaciągnięcie pożyczki w sumie 500.000 K.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy poruczam memu ministrowi spraw wewnętrznych.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną:

Przemawia p. Stapiński i stawia następujące wnioszek:

Nad petycją Reprezentacyi powiat. w Wieliczce o zezwolenie na zaciągnięcie pożyczki 500.000 K na sanację powiat. Kasy oszczędności przechodzi Sejm do porządku dziennego do czasu zmiany składu Zarządu i kontroli kasy.

Przemawia p. Paszkowski.

Przemawia p. Stapiński.

Przemawia p. Maryewski.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawodawca.

Marszałek odczytuje wniosek p. Stapińskiego i poddaje go pod głosowanie.

Izba odrzuca ten wniosek.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca czyta:

Art. I.

Reprezentacyi powiatowej w Wieliczce zezwala się w myśl §. 24. ustawy o Reprezentacyi powiatowej na użyczenie poręki dla pożyczki 500.000 K, względnie na zaciągnięcie pożyczki w sumie 500.000 K.

Izba uchwała bez rozprawy Art. I. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

Art. II.

Wykonanie tej ustawy poruczam memu ministrowi spraw wewnętrznych.

Izba uchwała bez rozprawy Art. II. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

U s t a w a.

z dnia . . . . w przedmiocie zezwolenia reprezentacyi powiatowej w Wieliczce w celach sanacyi Kasy oszczędności powiatowej w Wieliczce na użyczenie poręki dla pożyczki 500.000 K względnie na zaciągnięcie przez reprezentację powiatu pożyczki w sumie 500.000 K.

Zgodnie z uchwałą Sejmu mego królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem księstwem krakowskiem postanawiam co następuje.

Izba uchwała bez rozprawy tytuł i wstęp ustawy zgodnie z wnioskiem komisji.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie Komisji administracyjnej o przedłożeniu Wydziału krajowego co do uregulowania sprawy podwód.

Sprawozdawca p. Maiss uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Zważywszy, że obowiązująca obecnie rządowa taryfa wynagradzania za dostarczane w Galicyi podwody zbyt jest niską i tutejszokrajowym stosunkom nie odpowiada, że mimo kilkakrotnego a to w latach 1874, 1876, 1878, 1886, 1888, 1889, 1891, 1896 i 1897 uzasadnionego wykazania niewłaściwości, tudzież mimo czynionych ze strony c. k. Rządu przyrzeczeń, mających na celu rychłe uregulowanie sprawy podwodowej, takowe dotychczas nie nastąpiło;

Sejm wzywa c. k. Rząd:

I. aby w jak najkrótszym czasie zechciał przystąpić do uregulowania sprawy podwodowej w drodze ustawodawczej, mianowicie przez oznaczenie wynagrodzenia za dostarczane podwody w wysokości stosunkom tutejszokrajowym odpowiadającej.

II. aby zanim to nastąpi, podniósł od 1. stycznia 1903 wynagrodzenie za podwody w drodze administracyjnej do wysokości w innych krajach monarchii mianowicie w krajach sąsiednich praktykowanej.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej, i uchwała oddzielnie bez rozprawy wniosek I. i II. Komisji, które p. sprawozdawca odczytuje.

Następuje:

Sprawozdanie komisji wodnej o wniosku posła Kozłowskiego w przedmiocie wydania zarządzeń potrzebnych dla wykonania ustawy o regulacyi rzek.

Sprawozdawca p. Kozłowski uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, oznajmia, że obecnie wnioski komisji wskutek zaszłych zmian opiewają jak następuje:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

I. Wzywa się c. k. Rząd:

1. a) ażeby w myśl §. 8. ustawy o regulacyi rzek z dnia 18. września 1901 Komisję dla regulacyi rzek jak najrychlej powołał;

b) ażeby jak najprędzej w porozumieniu z Wydziałem krajowym wydał rozpo-

urządzenie wykonawcze na podstawie §. 13. ustawy o regulacji rzek z dnia 18. września 1901 zawierające również regulamin dla komisji dla regulacji.

2. ażeby w porozumieniu z Wydziałem krajowym w myśl §. 10. ustawy o regulacji rzek jak najprędzej opracował ogólny program i obliczenie całych kosztów regulacji i poddał rzeczony program uchwałom komisji dla regulacji rzek;

3. a) ażeby w sprawie trasy kanałów jaknajprędzej się porozumiał z Wydziałem krajowym;

b) ażeby przy ustawianiu trasy dróg dróg wodnych w Galicyi zapewnił bezpośrednie połączenie stołecznego miasta Lwowa z siecią dróg wodnych;

c) ażeby przy ustanowieniu trasy dróg wodnych (§. 10. ustawy z 11. czerwca 1901 nr. 66 Dz. u. p.) starał się zapewnić budowę ich od Hruszowa, gdzie kończyć ma się kanał „Dunaj Odra“, do Wisły pod Krakowem, z Krakowa zaś sztucznym kanałem spławnym, prowadzonym pomiędzy Wisłą a linią c. k. kolei państwowych do Sanu;

d) c. k. Rząd, ażeby postarał się o połączenie kanału „Wisła-San“ — tam gdzie jego trasa najbardziej zbliży się do Nadbrzezia, odnogą spławną z Wisłą;

e) ażeby przy ustanowieniu trasy kanału Kraków-Sądowa Wisnia starał się zapewnić prowadzenie jej w pobliżu kolei Karola Ludwika a o ile techniczne względy na to pozwolą na Tarnów, Rzeszów, Jarosław i Przemyśl;

f) ażeby c. k. Rząd kanał Wiedeń-Kraków w myśl danych przyrzeczeń do roku 1912 bezwarunkowo wykończył;

4. ażeby ostateczną decyzję w sprawie trasy kanału Kraków-Sądowa Wisnia oraz wypracowanie szczegółowych planów dla tejże części kanału przyspieszył;

5. ażeby dla wykonania robót regulacyjnych wydatnie pomnożył liczbę sił technicznych w Namiestnictwie, upoważniając Namiestnika do mianowania tychże sił

technicznych wszystkich stopni i do przyjmowania techników za kontraktem;

6. ażeby zatem dla kierunku gospodarstwem wodnem, którego poszczególne działy należą do kompetencji Ministerstwa handlu, spraw wewnętrznych i rolnictwa, utworzył albo Ministerstwo robót publicznych z technikiem na czele, albo też pozostającą pod zarządem technika, a obejmującą wszystkie działy gospodarstwa wodnego dyrekcję budowl wodnych;

7. ażeby jeszcze w ciągu roku 1904 utworzył przy c. k. Namiestnictwie bezpośrednio Namiestnikowi podlegającą dyrekcję dla wszystkich działów gospodarstwa wodnego, t. j. dla kanałów, rzek spławnych i niespławnych, rewizji projektów melioracyjnych, zabudowania potoków górskich i spółek wodnych;

8. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby wyznaczył odpowiedni fundusz na zawodowe kształcenie większej liczby techników do budowl wodnych, a mianowicie, aby wyznaczył stosowną ilość stypendyów dla słuchaczy szkoły politechnicznej, jak najmniej odpowiednią dotację dla inżynierów w celu ułatwienia im specjalnego kształcenia się przy budowlach wodnych;

9. ażeby rozszerzył zakres działania władz krajowych w sprawie budowl wodnych;

10. ażeby w myśl ustawy kanałowej przeprowadzenie budowy kanałów i regulację rzek połączył z wykonaniem robót melioracyjnych, a mianowicie odwadniania i nawadniania i roboty rzeczono uwzględnił w planach i kosztorysach kanałów i regulacji rzek;

11. ażeby przystąpił do regulacji górnych biegów rzek programem regulacji objętych i połączył je z nieodzownie potrzebnem zabudowaniem potoków górskich i z zalesieniem stoków gór;

12. ażeby wobec podwyższenia funduszu melioracyjnego do kwoty 4 milionów koron i uchwały Izby Poselskiej Rady Państwa, w moc której kwoty z rzeczono

funduszu mają być pomiędzy poszczególne kraje koronne równomiernie rozdzielone, szczerzy udział Galicyi we funduszu melioracyjnym znacznie podwyższył;

13. ażeby przedkładał corocznie Sejmowi sprawozdania komisji dla regulacji rzek;

14. ażeby jak najrychlej przystąpił do przeprowadzenia regulacji rzeki Prutu od Kołomyi do granicy bukowińskiej, która wedle wyjaśnień c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych do preliminarzy państwowych na lata 1899, 1900 i 1901 miała być objętą pod pieczę państwa, a na którą wstawiono już do budżetów państwowych w tych trzech latach dotację po 50.000 koron, razem 150.000 koron;

15. ażeby w myśl programowej uchwały Sejmu z dnia 13. lutego 1894, tudzież postanowienia ustępu drugiego §. 5. ustawy z dnia 11. czerwca 1901 Dz. p. p. Nr. 66, przedłożył jak najrychlej Sejmowi projekt ustawy mającej na celu przeprowadzenie systematycznej regulacji;

a) Prutu powyżej Kołomyi;

b) Czeremosza;

16. ażeby przedłożył ciałom prawodawczym projekty dążące do zmiany przepisów ustawy wodnej, a względnie uregulował wykonanie obecnie obowiązującej ustawy wodnej w tym kierunku, ażeby Rząd jako prowadzący regulację przedsiębiorca nie zabierał bez odszkodowania powstałych z cudzych gruntów odsypisk;

17. aby przy prowadzeniu robót około regulacji rzek i budowy kanałów zatrudniał przedewszystkiem siły krajowe, oraz czuwał nad sprawiedliwą zapłatą pracującym i zabezpieczeniem ich potrzeb pod względem zdrowotnym;

18. ażeby przystąpił do racjonalnego wyzyskania sił wodnych w naszym kraju, a poszczególnie siły spadku rzek na obszarach własnych w celu poparcia rolnictwa i przemysłu, zaś co do innych rzek i potoków poczynił stosowne pomiary.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu co do wszystkich powyższych punktów

starać się o ciągle porozumienie z c. k. Rządem i z całą energią popierać ich wykonanie.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda. Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej i uchwala oddzielnie bez rozprawy wnioski I. 1—18, oraz wnioski 1) II. komisji, które p. sprawozdawca odczytuje — głosując osobno nad każdym z tych wniosków komisji.

Marszałek oznajmia, że obecnie Izba wraca do sprawy poprzednio chwilowo usuniętej t. j.

Następuje:

Sprawozdanie komisji bankowej o przedłożeniu Wydziału kraj. w przedmiocie Spółek oszczędności i pożyczek pod patronatem Wydziału krajowego.

Sprawozdawca p. Skałkowski uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbanckiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sprawozdanie Wydziału krajowego za rok 1901 o wykonywaniu Patronatu nad spółkami oszczędności i pożyczek przyjmuje Sejm do wiadomości.

2. Wzywa się c. k. Rząd, aby udzielił swego poparcia akcyi Wydziału krajowego około zakładania i rozwoju spółek oszczędności i pożyczek przez wyznaczenie na ten cel stałej subwencji ze Skarbu państwa w wysokości odpowiedniej wydatkom w budżecie krajowym, na rzeczoną akcyę uchwalanym.

3. Sejm upoważnia Wydział krajowy do użycia narosłych w r. 1902 odsetek funduszu pożyczkowego spółek oszczędności i pożyczek na wydanie podręcznika i zasilanie spółek rolniczych, a to aż do wysokości kwoty 6.000 koron.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej i uchwala głosując oddzielnie i bez rozprawy wnioski 1., 2., 3. komisji, które p. sprawozdawca odczytuje.

Następuje:

Sprawozdanie komisji prawniczej o wniosku rektora Dzieślewskiego w przedmiocie uregulowania wdrodze ustawodawczej wywłaszczeń dla celów budowy i utrzymania przewodów elektrycznych.

Sprawozdawca p. Tarnawski, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji, sprostowawszy poprzednio omyłkę druku, a mianowicie w wierszu I-szym wniosku komisji zamiast słowa: „wydał“ ma być „wyjednał“:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby wyjednał ustawę, dotyczącą wywłaszczenia dla celów budowy i utrzymania przewodów elektrycznych, któraby z uwzględnieniem danych stosunków ułatwiała najobszerniejsze zastosowanie elektryczności.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji podatkowej o wniosku posła Stojalskiego w sprawie zaprowadzenia opłat krajowych od biletów na wszystkie widowiska i od wszelkich zabaw publicznych i prywatnych, połączonych z muzyką.

Sprawozdawca p. Bujnowski, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Komisja podatkowa wnosi:

Wysoki Sejm zechce nad projektem posła Stojalskiego i towarzyszy o zaprowadzenie opłat krajowych od biletów na wszystkie widowiska i od wszelkich zabaw publicznych i prywatnych, połączonych z muzyką, przejść do porządku dziennego.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek komisji.

Następuje:

Sprawozdanie Komisji gminnej o wniosku posła Stojalskiego o uzupełnieniu ustawy gminnej postanowieniem, że członkom Reprezentacji powiatowej i gminnej

nie wolno być przedsiębiorcami dostaw lub robót gminnych, a względnie powiatowych.

Sprawozdawca poseł Bujnowski, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się Wydział krajowy, aby sprawę zbadał i w jak najkrótszym czasie przedłożył Wysokiemu Sejmowi sprawozdanie.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek komisji.

Następuje:

Sprawozdanie Komisji szkolnej z petycji Anny Machalskiej, wdowy po nauczycielu szkół ludowych, o przyznanie w drodze łaski pensji wdowiej, jakoteż datku na wychowanie dzieci.

Sprawozdawca p. Michałowski, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji;

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Annie Machalskiej, wdowie po Józefie Machalskim, nauczycielu szkoły ludowej w Dąbiu, przyznaje się od 1. października 1901 począwszy, w drodze łaski, na czas jej wdowieństwa roczną pensję w kwocie 300 K, zaś na wychowanie dwojga dzieci roczny datek w kwocie 150 K naczas w art. 46. ustawy z d. 1. stycznia 1889 określony.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek komisji.

Marszałek oznajmia, że następujący punkt porządku dziennego, tj. Sprawozdanie komisji prawniczej o wniosku p. Stapińskiego w przedmiocie należnego gminom dodatku gminnego od podatku dochodowego za wykonywanie prawa propinacyi od r. 1893 do r. 1897 usuwa w porozumieniu z komisją do następnego posiedzenia.

Następuje:

Sprawozdanie Komisji prawniczej w sprawie petycji wydziału Towarzystwa wzajemnej pomocy dyaków w Stanisławowie o unormowanie ich utrzymania.

Sprawozdawca p. Brunicki, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby w myśl powyższych wskazówek na najbliższej sesji sejmowej wniósł nowelę do ustawy z 16. kwietnia 1896 zmieniającą brzmienie §. 12. tejże ustawy.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek komisji.

Następuje:

Sprawozdanie Komisji prawniczej w przedmiocie petycji gminy miasteczka Alwerni o utworzenie tamże c. k. Sądu powiatowego.

Sprawozdawca p. Huza, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, by o ile możliwości w najbliższym czasie utworzył c. k. Sąd powiatowy w Alwerni.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek komisji.

Następuje:

Sprawozdanie Komisji prawniczej w przedmiocie petycji gminy Radomyśl nad Sanem o kreowanie tamże c. k. Sądu powiatowego.

Sprawozdawca p. Huza, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję gminy Radomyśl nad Sanem i gmin okolicznych L. 1.059 o utworzenie c. k. Sądu powiatowego w Radomyślu nad Sanem, odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania dokładnego i do sprawozdania z odpowiednim wnioskiem na najbliższej sesji sejmowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek komisji.

Następuje:

Sprawozdanie Komisji gospodarstwa

krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego z przedłożeniem poprawek do projektu ustaw o zalesieniu ochronnem i o niektórych zarządzeniach policyjnych leśnych i wodnych.

Sprawozdawca p. Krzysztofowicz, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, wyjaśnia przebieg sprawy i prostuje następujące omyłki druku:

a mianowicie:

1. we wierszu drugim od końca drugiego ustępu §. 10. ustawy A. o zalesieniu ochronnem zamiast słów: „nie licząc dnia“, mają być słowa: „licząc od dnia“;

poczem odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Projekt ustawy o „zalesieniach ochronnych“, załączony pod A.

2. Projekt ustawy „o niektórych zarządzeniach policyjnych leśnych i wodnych“, załączonych pod B.

3. Rezolucye, załączone pod C.

Niniejszem uważa się za załatwione petycye do L. s. 672, 1.332 i 1.334.

A.

Ustawa

z dnia . . . . . obowiązująca w Królestwie Galicji i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem

o zalesieniu ochronnem.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicji i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, jak następuje:

O zalesieniu ochronnem w ogólności.

§. 1.

Przestrzenie gruntów, których stałe zalesienie okazuje się potrzebnem dla zapobieżenia tworzeniu się dzikich potoków, albo dla ochrony gruntów od zrywania i pustoszenia przez dzikie potoki, albo też dla zapobieżenia innym klęskom elementarnym, albo wreszcie celem ustalenia piasków lotnych, mogą być stosownie do przepisów niniejszej ustawy, poddane zalesieniu ochron-

nemu bez względu na ich dotychczasowy rodzaj kultury, a co do piaszków lotnych także bez względu na ich położenie.

Oddanie gruntów pod stałe zalesienie ochronne nastąpić ma o tyle, o ile stać się to może bez szkody dla głównej gałęzi gospodarstwa interesowanego posiadacza, lub też osób trzecich, którym do tych gruntów przysługują prawa.

§. 2.

Grunta, używane pod uprawę rolną, mogą być poddane zalesieniu ochronnemu — nawet gdyby zachodziły okoliczności w §. 1. ust. 1. określone — tylko wówczas, jeżeli niewątpliwie stwierdzonem zostanie, że zamierzony cel nie da się osiągnąć bez zalesienia tychże gruntów rolnych.

Komisye dla zalesień ochronnych.

§. 3.

Przeprowadzenie czynności w §. 1. wymienionych porucza się galicyjskiej krajowej komisji dla zalesień ochronnych z urzędową siedzibą we Lwowie.

Do współdziałania w wykonywaniu postanowień niniejszej ustawy utworzoną zostanie w każdym powiecie, w którego okręgu przedsięwzięte być mają zalesienia ochronne, powiatowa komisja dla zalesień ochronnych w siedzibie urzędowej powiatowej władzy politycznej. Powiaty, w których komisye dla zalesień ochronnych ustanowionemi być mają, wyszczególni rozporządzenie, które wyda Namiestnik w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Skład komisji krajowej.

§. 4.

W skład komisji krajowej wchodzi:

1. zastępcą Namiestnictwa jako przewodniczący;
2. delegat Wydziału krajowego;
3. delegat Towarzystwa gospodarczego we Lwowie;
4. delegat Towarzystwa rolniczego w Krakowie;
5. krajowy inspektor lasowy, jako leśno-techniczny referent;

6. Administracyjny referent c. k. Namiestnictwa dla spraw lasowych.

Skład komisji powiatowych.

§. 5.

Komisja powiatowa składa się:

1. z zastępcy politycznej władzy powiatowej, jako przewodniczącego;
2. z delegata Rady powiatowej;
3. z delegata właściwego oddziału Towarzystwa gospodarskiego względnie właściwego okręgowego Towarzystwa rolniczego;
4. z państwowego technika lasowego, przeznaczonego do bezpośredniego kierownictwa zalesieniami ochronnemi w danym okręgu.

Zastępcy członków komisji. Zwrot kosztów członków komisji.

§. 6.

Dla każdego członka komisji krajowej i powiatowej, z wyjątkiem wymienionego w §. 5. ust. 4. technika lasowego, zostanie ustanowiony zastępca.

Czy i w jakiej wysokości dyety pobierać mają członkowie komisji krajowej i komisji powiatowych, ustanowi rozporządzenie, wydane przez Namiestnika w porozumieniu z Wydziałem krajowym. Zwrot kosztów podróży należy się członkom obydwu komisji z wyjątkiem krajowego inspektora lasowego, tegoż zastępcy i państwowego technika lasowego, przeznaczonego do bezpośredniego kierownictwa zalesieniami ochronnemi.

Zakres działania komisji krajowej i komisji powiatowych.

§. 7.

Zadaniem komisji krajowej będzie:

- a) rozpatrywać wnioski, przedstawione jej przez komisye powiatowe;
- b) orzekać, które przestrzenie §. 8. a) mają być uznane po myśli §. 1. za wymagające zalesień ochronnych, nie naruszając kompetencji władzy politycznej, zastrzeżonej postanowieniami ustawy lasowej;

c) zarządzać sporządzanie potrzebnych planów i operatów i zatwierdzać je;

d) zawierać z właścicielami gruntów względnie z temi osobami, którym prawa do tych gruntów przysługują — o ile to ze względu na te prawa okazuje się koniecznem — umowy, co do sposobu zalesienia, co do obowiązku zabezpieczenia i dalszego pielęgnowania kultur, co do udzielić się mających zasiłków, wreszcie co do sposobu użytkowania;

e) zawierać umowy co do nabywania gruntów, jak nie mniej co do wykupna praw obciążających grunta zalesić się mające (§. 15.);

f) wykonywać zwierzchni nadzór nad postępem prac przy zalesieniach ochronnych, wydawać potrzebne zarządzenia i przedstawiać Namiestnictwu odpowiednie wnioski;

g) układać do końca marca każdego roku preliminarz wydatków na rok następny i przedkładać go Wydziałowi krajowemu i Ministrowi rolnictwa do zatwierdzenia;

h) załatwiać wogóle wszystkie te sprawy, które z postanowień niniejszej ustawy wynikają.

§. 8.

Zadaniem komisji powiatowych będzie:

a) wskazywać na wezwanie komisji krajowej wszystkie te przestrzenie gruntów, których zalesienie wedle §§. 1. i 2. okazuje się wskazanem i przedstawić w tym kierunku wnioski komisji krajowej wraz z programem zalesienia;

b) przeprowadzać na wezwanie komisji krajowej pertraktacje z właścicielami gruntów, względnie z osobami, którym do tych gruntów prawa przysługują, co do sposobu zalesienia, pokrywania kosztów, dalszego pielęgnowania zalesionych przestrzeni, jak nie mniej co do sposobu użytkowania, względnie wykonywania przysługujących praw na zalesionych gruntach (§. 12.);

c) spełniać w ogóle te wszystkie czynności, które poruczone zostaną przez krajową komisję.

Zwoływanie posiedzeń i załatwianie spraw w komisji krajowej.

§. 9.

Posiedzenie komisji krajowej zwołuje przewodniczący.

Sprawy załatwia komisja na posiedzeniach kolegialnie i w drodze uchwał.

Na posiedzeniu komisji krajowej mogą być powoływani z głosem doradczym także ci państwowi technicy lasowi, przeznaczeni do bezpośredniego kierownictwa zalesieniami ochronnymi, do których okręgu lasowego odnosi się dana sprawa.

Do ważności uchwały potrzebną jest oprócz obecności przewodniczącego i krajowego inspektora lasowego obecność przynajmniej delegata Wydziału krajowego.

Uchwały zapadają absolutną większością głosów uprawnionych do głosowania członków.

W razie równości głosów to zdanie staje się uchwałą, do którego przyłączy się przewodniczący.

Uchwały wykonuje imieniem Komisji przewodniczący wspólnie z krajowym inspektorem lasowym, przyczem ten ostatni posługiwać się może podległymi mu organami lasowymi.

Odwołanie.

§. 10.

Przeciw uchwałom i orzeczeniom Komisji krajowej dla zalesień ochronnych służy stronom interesowanym prawo odwołania do Ministra rolnictwa.

Odwołanie wniesione być winno w czterotygodniowym terminie, licząc od dnia następującego po dniu doręczenia dotyczącej uchwały na ręce Namiestnictwa.

Kataster dla gruntów ochronnych i tychże zalesienie.

§. 11.

Wszystkie grunta, które uznano prawnocnie jako podlegające zalesieniu ochronnemu wpisane będą według parcel w osobny kataster i one też podane zostaną w okresie, jaki oznaczy Namiestnik

w porozumieniu z Wydziałem krajowym, zalesieniu ochronnemu.

Tak zalesione przestrzenie uważane będą, jako lasy podpadające pod postanowienia §. 6. i 7. ustawy lasowej; w przyszłości będą więc mogły być użytkowane tylko według przepisów ustawy lasowej i według zasad racjonalnego gospodarstwa.

Wszystkie wydmy piaszczyste, które przy pomocy zasiłków kraju lub państwa, bądź już całkowicie zalesione zostały, bądź też znajdują się w stadium zalesienia, zostaną również wciągnięte do katastru i będą podlegać przepisom niniejszego paragrafu.

O stronach interesowanych.

§. 12.

We wszystkich wypadkach, w których się okaże, iż posiadacz gruntu uznanego za ochronny będzie mógł niewątpliwie przeprowadzić umiejętnie zalesienie i je nadal odpowiednio utrzymywać, należy dążyć do zawarcia z nim umowy co do sposobu zalesienia, co do obowiązku dalszego pielęgnowania upraw, jakoteż co do warunków udzielić mu się mających zasiłków z funduszu zalesień ochronnych (§. 19.) w sadzonkach lub w pieniądzech.

W umowie tej należy zarazem dokładnie określić, czy i o ile dozwołonym być ma interesowanym z gruntów, ochronnemu zalesieniu poddanych, zbiór trawy, pobór drzewa i innych pożytków.

§. 13.

Jeżeli parcele, podlegające zalesieniu ochronnemu są własnością kilku współwłaścicieli a tylko jeden lub kilku z nich przystąpić chce do zalesienia ochronnego pod warunkami w §. 12. określonymi, zalesienie ochronne jednak dla braku zgody ze strony reszty współwłaścicieli nie może przyjść do skutku, może Komisya krajowa udzielić pomocy mającym chęć przeprowadzenia zalesienia w ich staraniach o rozdział współwłasności także w ten sposób, iż im dostarczy bezpłatnej, potrzebnej ku temu celowi pomocy geometrycznej, lub

też udzieli im za zwrotem wydatków w gotówce wogóle innej potrzebnej pomocy przez swoje organa.

§. 14.

Gminom, któreby postanowiły nabyć na własność grunta uznane za ochronne i któreby się zobowiązały w pewnym przez Komisję krajową wyznaczonym czasie grunta te zalesić, a któreby dawały zabezpieczenie należyte, że tak zalesienie jak i dalsze upraw pielęgnowanie odpowiednio wykonywanem będzie, może być przyzwołonym oprócz zasiłku na zalesienie (§. 12.) także dodatkowy zasiłek z funduszu zalesień ochronnych (§. 19.) dla nabycia takich gruntów.

§. 15.

Komisya krajowa może, jeżeli ugoda w myśl §. 12. do skutku nie przyjdzie, nabyć grunta uznane za ochronne na własność funduszu zalesień ochronnych (§. 19.) w drodze dobrowolnej umowy.

Gdyby grunta te obciążone były prawami na rzecz osób trzecich, utrudniającymi przeprowadzenie zalesień, winna Komisya krajowa postarać się w drodze dobrowolnej umowy z uprawnionymi o uwolnienie gruntów z pod tych ciężarów, a względnie o wykupno tych praw.

Wywłaszczenie.

§. 16.

Jeżeli przez określony w §§. 12., 13., 14. i 15. sposób postępowania nie można uzyskać pewności, iż zalesienie parcel ochronnych przeprowadzonym zostanie we właściwym czasie, tudzież w wypadkach, w których właściciele gruntów zalesieniu ochronnemu podległych, albo też uprawnieni do tych gruntów nie dotrzymują ściśle zawartej z nimi umowy, w sposób z celami zalesień wprost sprzeczny, przedstawi Komisya krajowa dla zalesień ochronnych wnioski do Namiestnictwa o wywłaszczenie tych gruntów lub praw osób trzecich na rzecz funduszu zalesień ochronnych (§. 19.).

Co do gruntów, stanowiących zakładowy majątek lub dobro gmin, wniosek o wywłaszczenie można będzie uczynić tylko po przedstawieniu opinii przez Radę powiatową.

§. 17.

Jeżeli wniosek na wywłaszczenie (§ 16.) uznanym zostanie za uzasadniony przepisami niniejszej ustawy, ma Namiestnictwo, po przychyleniu się do wniosku i po wysłuchaniu dwóch przez siebie powołanych rzeczoznawców, oznaczyć wysokość wynagrodzenia mającego się uiszczyć z funduszy zalesień ochronnych.

Przeciw temu rozstrzygnięciu służy każdemu interesowanemu prawo odwołania się do Ministra rolnictwa, które to odwołanie wniesić należy w ciągu czterech tygodni od dnia następującego po dniu doręczenia na ręce Namiestnictwa.

§. 18.

Ktoby się czuł pokrzywdzonym rozstrzygnięciem Ministra rolnictwa pod względem ustanowionego wynagrodzenia za wywłaszczyć się mający grunt lub za prawa, może zażądać w ciągu dni 30 od dnia doręczenia mu rozstrzygnięcia ministeryalnego, oszacowania i ustanowienia wysokości wynagrodzenia u tego sądu powiatowego, w którego obrebie znajduje się wywłaszczyć się mający, a względnie prawami osób trzecich obciążony grunt.

W tym wypadku, o ile w ustawie niniejszej inaczej nie postanowiono, oszacowanie i ustanowienie wysokości wynagrodzenia w drodze sądowej przeprowadzonym zostanie analogicznie według przepisów ustawy z 18. lutego 1878 Nr. 30. Dz. p. p. o wywłaszczeniu na cele kolejowe.

W razie odniesienia się na drogę sądową wykonanie wywłaszczenia odroczonem zostanie do czasu, kiedy postępowanie sądowe przeprowadzonym będzie i oznaczona w tem postępowaniu kwota wynagrodzenia zapłaconą lub do depozytu sądowego złożoną zostanie.

Koszta. Fundusz zalesień ochronnych i tegoż zarząd.

§. 19.

Dla pokrycia kosztów połączonych z wykonaniem czynności niniejszą ustawą Komisjom dla zalesień ochronnych poruczonych, tudzież kosztów urzędowania Komisji, utworzonym zostanie osobny fundusz pod nazwą: „galicyjski krajowy fundusz zalesień ochronnych“.

Potrzeby tegoż funduszu wykazane w każdorocznym preliminarzu przez Ministra rolnictwa i Wydział krajowy zatwierdzonym, pokrywane będą z przyzwolonych na ten cel w drodze konstytucyjnej środków po połowie przez skarb państwa i skarb krajowy. Do funduszu tego wpływać będą także kwoty w myśl przepisów niniejszej ustawy z innych źródeł uzyskane.

Zarząd tego funduszu obejmie galicyjska Komisya krajowa dla zalesień ochronnych (§. 3. ust. 1. i §. 4.).

Grzywny i odszkodowania.

§. 20.

Grzywny, które podług obowiązującej ustawy lasowej, nałożone będą za przestępstwa popełnione na gruntach wpisanych w kataster (§. 11.), jakoteż popełnione na zalesionych już dawniej przy pomocy zasiłków powiatów, kraju lub państwa wydmach piaszczystych, niemniej też wszelkie odszkodowania przyznane według przepisów ustawy lasowej za szkody popełnione na gruntach stanowiących własność galicyjskiego krajowego funduszu dla zalesień ochronnych, wpływają do tegoż funduszu (§. 19.).

Postanowienia końcowe.

§. 21.

Namiestnik wyda w porozumieniu z Wydziałem krajowym dla krajowej i powiatowej Komisji (§. 3.) regulamin, który obejmować będzie:

a) sposób urzędowania krajowej i powiatowych Komisji;

b) oznaczenie granic, w jakich Komisja krajowa uchylać będzie mogła wydatki w własnym zakresie dziełania;

c) oznaczenie wypadków, w których potrzeba będzie na czynienie wydatków otrzymać przyzwolenie Ministra rolnictwa i Wydziału krajowego;

d) instrukcję normującą organizację zarządu galicyjskiego krajowego funduszu zalesień ochronnych i jego lokację.

§. 22.

We wszystkich wypadkach, w których według niniejszej ustawy wymaganiem jest porozumienie Namiestnika z Wydziałem krajowym, zastrzega się ostateczne rozstrzygnięcie Ministrowi rolnictwa jeżeli porozumienie do skutku nie przyjdzie.

§. 23.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, spraw wewnętrznych, skarbu i sprawiedliwości.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda. Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

P. Stadnicki wnosi na przyjęcie powyższej ustawy *en bloc*.

Przemawia p. Stojałowski.

Izba uchwała wniosek przyjęcia projektu tej ustawy *en bloc*, a następnie uchwała powyższą ustawę *en bloc* w oddzielnem głosowaniu.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania projektu powyższej ustawy bez czytania, uchwała Izba cały projekt powyższej ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Sprawozdawca czyta projekt ustawy B. sprostowawszy poprzednio omyłkę druku a mianowicie a) w drugim ustępie punktu 3. §. 3. zamiast słowa „podatkowo“ ma być słowo „dodatkowo“; b) w §. 18. ustęp czwarty zamiast słowa „niepuszczalne“ ma być słowo: „niedopuszczalne“.

B.

U s t a w a

z dnia . . . . obowiązuja w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o niektórych zarządzeniach policyjnych leśnych i wodnych.

Za zgodą Sejmu mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, jak następuje:

I. O obowiązku zgłaszania wyrębu drzewa na niektórych obszarach leśnych.

§. 1.

Postanowienia następnych §§. 2—7 będą miały zastosowanie do obszarów leśnych, których grunt składa się przeważnie z wapienia, łupków, skał łatwo wietrzejących, lub które leżą na stromych stokach.

Te obszary oznaczy Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym i ogłosi je publicznie, przyczem jednak poszczególne przestrzenie leśne a według okoliczności nawet pojedyncze parcele mogą być wyłączone. Ogłoszenie nastąpić ma w gminach i obszarach dworskich dotyczących, w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych i równocześnie w urzędowej części „Gazety lwowskiej“.

§. 2.

O każdym zamierzonym zupełnym wyrębie w ogóle tudzież o każdym zamierzonym przerebywaniu, wskutek którego na przeznaczonej do cięcia przestrzeni co najmniej 25 arów pozostać ma mniej aniżeli połowa potrzebnych do zupełnego zwartego drzewostanu drzew głównego rodzaju drzewostanu, należy uczynić doniesienie do powiatowej władzy politycznej.

Zgłoszenie to winno być wniesione najmniej na 45 dni przed zamierzonym rozpoczęciem cięcia.

§. 3.

Do wniesienia zgłoszenia obowiązany jest posiadacz lasu a względnie jego zastępca prawny.

W zgłoszeniu należy podać:

1. numer parcel i powierzchnię do cięcia przeznaczonej przestrzeni. Gdy chodzi tylko o część parceli, potrzebnem jest dokładne opisanie położenia przestrzeni do cięcia przeznaczonej;

2. czy wyrębu dokona sam posiadacz lasu w łasnym zarządzie, lub czy powierzy wykonanie komu innemu; a w tym ostatnim wypadku

3. imię i nazwisko oraz miejsce zamieszkania przedsiębiorcy.

Jeśli w chwili zgłoszenia nie jest jeszcze wiadomem nazwisko i miejsce zamieszkania przedsiębiorcy, zgłosi go posiadacz lasu dodatkowo w przeciągu 45 dni po wyrażnie lub milcząco (§. 4.) udzielonem zezwoleniu.

Władza polityczna powiatowa potwierdzi stronie dzień zgłoszenia wyrębu najpóźniej do dnia 8.

§. 4.

Wskutek wniesionego zgłoszenia zarządzi polityczna władza powiatowa, o ile nie jest jej znana miejscowość i stosunki zgłoszonej do cięcia przestrzeni, przez właściwego technika lasowego potrzebne badania na miejscu jednak bez kosztów dla strony.

Badania mają wykazać:

1. czy dana przestrzeń nie należy do kategorii lasów zamkniętych (§. 19. ust. lasowej) albo tych lasów, które podlegają ograniczeniom gospodarczym w myśl postanowień §. 6. ustawy lasowej z 3. grudnia 1852, Dz. u. p. Nr. 250;

2. czy zamierzony sposób i rozmiary wyrębu nie są sprzeczne z postanowieniami §. 7. ustawy lasowej;

3. czy zamierzone wyrębywanie w danych warunkach nie spowodowałoby dewastacyi (§. 4. ust. lasowej);

4. czy przez zamierzony wyręb nie zostanie sąsiedni las widocznie na szkodliwe działanie wiatrów narażonym.

Jeżeli zachodzi jeden z przytoczonych wypadków, polityczna władza powiatowa albo odmówi zupełnie pozwolenia na wyręb, albo zezwoli z pewnemi ograniczeniami i z zachowaniem pewnych ostrożności.

Jeżeli zaś żadna z wyżej przytoczonych okoliczności nie zachodzi, winna polityczna władza powiatowa wydać bezwzględnie pozwolenie na wyręb.

Gdyby się okazało, że zamierzony wyręb jest wprawdzie ze stanowiska niniejszej ustawy dopuszczalny, jednakowoż zachodzą względy na ochronę i bezpieczeństwo publiczne (§. 19. ust. las.), należy wyrębu odmówić, a równocześnie wdrożyć dochodzenie o uznanie tej przestrzeni za las zamknięty.

Jeżeli posiadacz lasu w przeciągu 45 dni od dnia zgłoszenia wyrębu nie otrzyma od powiatowej władzy politycznej żadnej rezolucyi, wolno mu przystąpić do wyrębu.

§. 5.

Gdy polityczna władza powiatowa zakaże wyrębu lub też dozwoli go z pewnemi ograniczeniami, przesłucha stronie prawo odwołania (§. 18.) i żądania komisijnego dochodzenia, co do dopuszczalności zamierzonego wyrębn.

Do przeprowadzenia w tym wypadku dochodzenia na miejscu zawezwie powiatowa władza polityczna dwóch przez siebie wyznaczonych rzeczoznawców i posiadacza lasu. — W wypadkach mniejszej wagi wystarczy powołanie tylko jednego rzeczoznawcy.

Na prośbę strony należy do tych dochodzeń powołać takich techników lasów jako znawców, którzy nie należą do państwowego leśno technicznego personalu.

W miarę wyniku przeprowadzonego dochodzenia na miejscu rozstrzyga Namiestnictwo o dopuszczalności wyrębu, ja-

koteż o warunkach, pod jakimi na wyrąb można zezwolić.

§. 6.

Przedsiębiorca wyrębu (§. 3. ust.) obowiązany jest przekonać się przed rozpoczęciem cięcia, czy wyrąb zgłoszono u powiatowej władzy politycznej.

Za przedsięwzięte wyrębywanie bez zgłoszenia lub za wcześniejsze rozpoczęcie, niż w końcowym ustępie §. 4. oznaczono, za wyrąb wbrew zakazowi, lub za przekroczenie warunków udzielonego pozwolenia, odpowiadają zarówno przedsiębiorca, jak i posiadacz lasu.

§. 7.

Zręby muszą być oczyszczane z odpadów i na nowo zalesieniu poddane w terminie przez władze przy udzieleniu zezwolenia naznaczonym.

Gdy jest wątpliwem, czy strona podoła uczynić zadość temu obowiązkowi, można uczynić zależnem udzielenie pozwolenia na wyrąb od złożenia odpowiedniej kaucyi.

Kaucyę wydaje się dopiero po ukończeniu i uznaniu zalesienia za odpowiednie.

Jeśliby zalesienia zupełnie zaniechano lub wykonano je niezupełnie, służy kaucya na pokrycie kosztów zalesienia względnie uzupełnienia, co z urzędu wykonanem zostanie.

II. O zupełnym wyrębie i paleniu kosodrzewiny.

§. 8.

Przy zamierzonym zupełnym wyrębie kosodrzewiny wchodzi w analogiczne zastosowanie w całym kraju postanowienia §§. 2—7 niniejszej ustawy bez względu na rodzaj gleby i oznaczenie kultury danej parceli w katastrze podatku gruntowego.

Władza polityczna może także nakazać prowadzenie zrębów w kierunku poziomym t. j. prostopadle do kierunku spadu.

Wypalanie kosodrzewiny jest bezwzględnie wzbronionem w całym kraju.

III. Wyrąb, wyprowadzenie i składania drzewa w dorzeczu dzikich potoków.

§. 9.

Przepisy następnych §§. 10—15 stosują się do dorzeczy tych dzikich potoków, gdzie wskazana jest szczególna ostrożność przy wyrębie, wywozie i składaniu drzewa, celem zapobieżenia niebezpieczeństwu od wody zagrażającym.

Takie dorzecza oznaczy Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym i ogłosi w dotyczących gminach i obszarach dworskich, w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych jak nie mniej w części urzędowej „Gazety lwowskiej“.

§. 10.

Do użycia istniejących żłobów (ryz) wodnych, ziemnych, drogowych, lodowych i śniegowych w celu wyprowadzenia drzewa potrzeba pozwolenia politycznej władzy powiatowej.

Pozwolenie udziela polityczna władza powiatowa na czas od wypadku do wypadku oznaczyć się mający, nie przekraczający trzech lat, o ile przepisy ustawy lasowej inaczej nie postanawiają.

Takie same pozwolenie potrzebnem jest także do budowy wszelkich większych urządzeń do wyprowadzenia drzewa.

Przy udzieleniu pozwolenia lub odmowie takowego należy stosować analogicznie przepis ustępu pierwszego §. 30. ustawy lasowej

Jeżeli przy spuszczeniu drzewa po stokach bez użycia żłobów lub innych urządzeń do sprowadzania zachodzi obawa uruchomienia gleby, może polityczna władza powiatowa nakazać stosowne środki ochronne nawet wówczas, gdyby drzewo sprowadzanem było po własnym gruncie posiadacza lasu.

Za wyprowadzenie drzewa bez urzędowego pozwolenia lub z pominięciem zastrzeżonych w pozwoleniu środków ostrożności, jakoteż za przedsięwzięte bez pozwolenia wykonanie urządzeń do wypro-

wadzenia drzewa, odpowiada oprócz przedsiębiorcy albo tego który polecił wykonanie, także właściciel gruntu, jeśli na wyprowadzenie drzewa lub budowę urządzeń jawnie lub milcząco przyzwolił.

§. 11.

Ten, kto drzewo wyprowadza, względnie ten, kto urządzenia do wyprowadzenia drzewa wykonać kazał, niemniej też właściciel gruntu, ten ostatni jednak tylko co do tej części urządzenia, która się na jego gruncie znajduje, obowiązani są solidarnie po każdorazowym wyprowadzeniu drzewa zarządzić wyrównanie, ubezpieczenie, zadarnienie i umocnienie wyłobionej, porytej i rozluźnionej powierzchni gruntu.

Polityczna władza powiatowa może co do sposobu wykonania takich zarządzeń, ewentualnie po przesłuchaniu znawców, wydać bliższe przepisy.

§. 12.

Drzewa zrabanego w łożyskach dzikich potoków i na tychże stokach nie wolno bez zezwolenia politycznej władzy powiatowej składać w terenie zalewowym dzikich potoków.

Na ustawienie mieleży węglowych na gruntach w terenie zalewowym dzikich potoków potrzeba również zezwolenia politycznej władzy powiatowej.

§. 13.

Posiadacz lasu, w którego lesie wykonuje się wyrąb, obowiązany jest solidarnie z przedsiębiorcą wyrębu i wyprowadzania drzewa natychmiast oczyścić zręby na stokach, leżących w dorzeczu potoku górskiego, oraz sprzątnąć pnie i odpady z łożyska potoku i z terenu zalewowego. Jeżeliby oczyszczenie było niemożliwym, należy odpady porąbać i spalić na miejscu.

Taki sam obowiązek ciąży na przedsiębiorcach spustu co do drzewa pozostawionego w łożysku potoku przy spuszczeniu.

§. 14.

Każda gmina lub względnie obszar dworski ma oczyścić na swoim terytorium łożyska dzikich potoków corocznie z naniestionych na powierzchnie drzew, złomów, pniaków i odpadków, o ile obowiązek ten nie ciąży w myśl §. 13. na posiadaczach lasu i przedsiębiorcach wyrębu lub wywozu.

Co roku na wiosnę zarządzi zwierzchność gminna albo przełożństwo obszaru dworskiego, obejrzenie przestrzeni potoku na swoim terytorium, zbada, skąd pochodzą znalezione drzewa złomy i t. p. i wedle okoliczności albo zarządzi uprzątnięcie i oczyszczenie łożyska na własny koszt, albo też doniesie o tem powiatowej władzy politycznej, wymieniając osobę w myśl §. 13. do uprzątnięcia obowiązującą.

Jeżeli dziki potok przepływa przez dwie albo więcej gmin lub obszarów dworskich oznaczy dla nich polityczna władza powiatowa kolej robót koło czyszczenia łożyska.

Jeżeli przy obchodzie łożyska dzikiego potoku spostrzeżonym zostanie jakikolwiek niebezpieczeństwem grożący stan, jak usuwiska lub uszkodzenie budowli ochronnych itp, winna zwierzchność gminna, a względnie przełożństwo obszaru dworskiego zarządzić usunięcie tego niebezpieczeństwa.

Jeżeli wykonanie naprawek tego rodzaju przekracza siły gminy lub obszaru dworskiego, albo zachodzi wypadek w następnym ustępie przewidziany, zawiadomi zwierzchność gminna lub przełożństwo obszaru dworskiego o tem polityczną władzę powiatową, która ma zarządzić, co uzna za stosowne.

O uszkodzeniach budowli ochronnych, wykonanych w potoku dzikim na podstawie ustawy z dnia 30. czerwca 1884 (dz. u. p. Nr. 117), ma zwierzchność gminna względnie przełożony obszar dworskiego zawiadomić polityczną władzę powiatową, która zarządzi, co potrzeba, w szczególności postąpi stosownie do postanowień §§. 18. do 20. powołanej ustawy.

§. 15.

Jeżeli osoby w poprzednich §§ 11--15. wymienione, jakoteż zwierność gminna i przełożenie obszaru dworskiego nałożonych na nich obowiązków mimo urzędowego wezwania w oznaczonym terminie nie dopełnią, zarządzi polityczna władza powiatowa wykonanie dotyczących robót na koszt i niebezpieczeństwo obowiązanych.

Władza polityczna powiatowa może również zarządzić usunięcie postawionych bez pozwolenia zakładów i urządzeń do do wyprowadzania drzewa, węglarek i składów na drzewo na koszt i niebezpieczeństwo posiadacza lasu lub przedsiębiorcy, albo też wydać inne potrzebne zarządzenia, gdyby strony nie wykonały w oznaczonym czasie wydanego do nich urzędowego polecenia.

IV. Postanowienia karne i końcowe.

§. 16.

Za niedopełnienie obowiązków, niniejszą ustawą albo wydanymi na jej podstawie urzędowymi przepisami i zarządzeniami nałożonych na posiadaczy lasów lub gruntów w ogólności, jako też na przedsiębiorców wyrębu i na przedsiębiorców wyprowadzania drzewa, karać będzie polityczna władza powiatowa, o ile powszechna ustawa karna nie będzie miała zastosowania, grzywnami od 10 do 400 koron albo aresztem od 1 do 40 dni.

Oprócz tego może polityczna władza powiatowa orzec częściową lub zupełną utratę produktów leśnych wbrew przepisom uzyskanych, na skład złożonych lub wyprowadzanych.

Za przekroczenia, które pociągają za sobą znaczne narażenie interesu publicznego, może być podwyższoną kara pieniężna do 1000 koron lub areszt do 3 miesięcy, a równocześnie może być orzeczoną nie tylko konfiskata produktów leśnych, lecz może być także odjęciem pozwolenie na wyprowadzanie drzewa.

W razie nieściągalności zamieni się karę pieniężną na areszt w ten sposób, że za każde 10 koron grzywny liczy się 24 godzin aresztu. W tym stosunku obliczona

kara aresztu nie może być jednak dłuższą nad trzy miesiące.

Kary pieniężne, jakoteż uznane za przepadłe produktu leśne a względnie uzyskana za sprzedaż tychże cena kupna wpływają do funduszu zalesień ochronnych (§. 19. ustawy z dnia . . . . . Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. . . .)

W orzeczeniu należy prócz kary nałożyć także obowiązek do zwrotu szkody przekroczeniem spowodowanej, chyba by konieczność dalszego badania nieodzownie wymagała odesłania pretensji o odszkodowanie na drogę prawa cywilnego. Przeciwnie orzeczeniu politycznej władzy w sprawach o odszkodowanie służy interesowanemu zwykła droga prawa.

§. 17.

Dochodzenie i karanie przekroczeń niniejszej ustawy ulega zadawnieniu, jeśli przeciw winnym w ciągu sześciu miesięcy od chwili popełnienia czynu karnego nie wdrożono dochodzenia.

Zadawnienie nie zwalnia od zwrotu szkody i od wykonania obowiązków tą ustawą nałożonych.

§. 18.

Przeciw rozstrzygnięciom i orzeczeniom karnym, wydanym na podstawie niniejszej ustawy przez polityczną władzę powiatową, służy interesowanemu prawo odwołania do Namiestnictwa jako drugiej instancji.

Przeciw rozstrzygnięciom Namiestnictwa prawo odwołania służy: mianowicie co do kar i co do połączonego z tem zwrotu szkody lub kosztów, do Ministerstwa spraw wewnętrznych, które orzeka w porozumieniu z Ministerstwem rolnictwa; zaś co do wszelkich innych zarządzeń do Ministerstwa rolnictwa jako trzeciej instancji.

Odwołanie należy wnieść w każdym razie w przeciągu dni 14 do politycznej władzy powiatowej

Przeciwnie zatwierdzonemu albo złagodzonemu orzeczeniu karnemu przez Namiestnictwo, jest dalsze odwołanie niedopuszczalne.

§. 19.

Odwołanie wniesione przeciw zakazowi, wydanemu na podstawie niniejszej ustawy przez polityczną władzę powiatową, nie wstrzymuje tymczasowej mocy prawnej tego zakazu.

Odwołanie przeciw zarządzeniu pewnych świadczeń nie powstrzymuje tylko wówczas wykonania, jeżeli polityczna władza powiatowa ze względu na grożące niebezpieczeństwo natychmiastowe wykonanie postanowi.

§. 20.

Postanowienia niniejszej ustawy, jakoteż wydane na jej podstawie przepisy nie mogą w żadnym razie stać na przeszkodzie wydaniu dalszych lub odmiennych postanowień po myśli ustawy państwowej z 30. czerwca 1884, Nr. 117 dz. p. p., i odpowiednio do unormowanego w tej ustawie postępowania dla tych miejscowości, które z powodu wykonania zabudowania dzikich potoków na podstawie powołanej ustawy państwowej wcielone zostaną do pola robotczego (§. 1. tej ustawy).

Co do karania za przekroczenie przepisów w takich miejscowościach obowiązujących, tudzież co do sposobu użycia grzywnien i pieniędzy uzyskanych ze sprzedaży zajętych produktów leśnych, wchodzi wówczas w zastosowanie przepisy powołanej ustawy państwowej.

§. 21.

Postanowienia niniejszej ustawy będą miały zastosowanie także do tych umów, które zawarte zostały przed wejściem w życie tej ustawy.

Polityczna władza powiatowa może jednak na korzyść takiej umowy uczynić pewien wyjątek, jeżeli istnienie takiej umowy zgłoszonem u niej zostało w przeciągu trzech miesięcy, licząc od dnia opublikowania ogłoszenia, wydanego po myśli §. 1. tej ustawy.

Jeżeli odnośnie do zgłoszonej w należytym terminie umowy żąda się zastoso-

wania pewnego wyłączenia z pod przepisów niniejszej ustawy, winna polityczna władza powiatowa przeprowadzić poprzednio rozprawę i następnie orzec o dopuszczalności wyłączeń i o rozciągłości tychże.

§. 22.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi rolnictwa i Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

P. Leszek Cieński wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy B en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy B w trzecim czytaniu bez czytania.

Następnie sprawozdawca p. Krzysztofowicz czyta następujące rezolucye komisji:

C.

Rezolucye.

I. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby od zgłoszeń o wyrębach i przerębywaniach drzewa na obszarach, objętych ustawą o niektórych zarządzeniach policyjnych leśnych i wodnych, nie wymagał opłat stemplowych, a względnie, ażeby uwolnienie od tych opłat w drodze konstytucyjnej wyjednał.

II. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby wyjednał w drodze konstytucyjnej zwolnienie od podatków na dłuższy szereg lat tych przestrzeni gruntów, które podane zostaną zalesieniu ochronnemu, mianowicie:

a) zupełne zwolnienie przez lat 20 licząc od dokonania zalesienia, jeżeli zalesiona przestrzeń zamienioną zostaje na las wysokopienny, a przez następnych lat 26 od połowy należytości podatkowej;

b) jeżeli zalesiona przestrzeń zamieniona zostaje na las niskopienny albo średni (Nieder- oder Mittelwald), zupełne zwolnienie aż do czasu pierwszego wyrębu.

III Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by wszedł w rokowania z c. k. Rządem celem wytworzenia funduszu z równorzędnym współudziałem kraju i państwa dla przyjsia w pomoc posiadaczom gruntowym lub jednostkom administracyjnym, nie mogącym dla braku środków pieniężnych lub sił roboczych zadość uczynić postanowieniom ustawy o niektórych zarządzeniach policyjnych leśnych i wodnych.

Po ukończeniu rokowań z c. k. Rządem ma Wydział krajowy przedłożyć Sejmowi projekt ustawy, by kary pieniężne w §. 16. ustawy o zarządzeniach policyjnych oznaczone, wpływały do funduszu zapomogowego.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda; Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej i uchwała oddzielnie i bez rozprawy rezolucye I—III. komisji, które p. sprawozdawca odczytuje.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego z przedłożenia Wydziału kraj. o krajowej szkole ogrodniczej w Tarnowie za rok 1900/1901.

Sprawozdawca p. Sękowski uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

Raczy zatem Wysoki Sejm uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowej szkole ogrodniczej w Tarnowie.

2. Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt do wysokości 34.800 K. na koszt budowy piętra w gmachu szkolnym kraj. szkoły ogrodniczej w Tarnowie, na wybudowanie nowego domu administracyjnego i na koszt osuszenia terenu pod temi budowlami.

Kredyt ten należy wstawić do budżetu na r. 1903.

3. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby się przyczynił do kosztów budowy, które mają być wykonane w krajowej szkole ogrodniczej w Tarnowie, subwencją z funduszków państwowych w wysokości 50 procent.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej i uchwała oddzielnie i bez rozprawy wnioski 1—3 komisji, które p. sprawozdawca odczytuje.

Marszałek oznajmia, że następujący punkt porządku dziennego t. j.: Sprawozdanie komisji drogowej o wniosku posła Szajera w sprawie uznania dróg z Rzeszowa przez Strzyżów do Jasła — tudzież z Rzeszowa przez Głogów, Kolbuszową, Majdan do Tarnobrzegu, za krajowe — usuwa z powodu nieobecności sprawozdawcy w Izbie.

Następuje:

Sprawozdanie komisji sanitarnej o wniosku posła Maissa w sprawie założenia przy c. k. salinach galicyjskich leczniczych zakładów solankowych.

Sprawozdawca p. Wurst uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm uchwali:

Wniosek p. Maissa o wezwanie do c. k. Rządu o założenie leczniczych zakładów solankowych przy c. k. salinach we wschodniej i zachodniej części kraju — odstępuje się Wydziałowi krajowemu, ażeby po porozumieniu się z krajową Radą zdrowia — przedłożył tej Wysokiej Izbie odpowiedni wniosek.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji prawniczej o wniosku posła Mogilnickiego względem uchylenia ces. rozp. z 20. kwietnia 1854 Nr. 96 Dz. u. p.

Sprawozdawca p. Fruchtman uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego

od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

Raczy Wysoki Sejm uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby w drodze konstytucyjnej:

1. Zniósł rozporządzenie cesarskie z d. 20. kwietnia 1854 Nr. 96 Dz. p. p. i wyjednał jak najrychlej ustawę karno-policyjną i ustawę o postępowaniu w sprawach karno-policyjnych, wymogom nowoczesnym odpowiadającą;

2. Przeprowadził jak najrychlej ustawę normującą materyalną prawno-cywilną odpowiedzialność wszelkich kategorii urzędników państwowych za szkody, ich urzędowaniem wyrządzone.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Stapiński.

Przemawia p. Stojałowski.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej i uchwała oddzielnie i bez rozprawy wnioski I. i II. komisji, które p. sprawozdawca odczytuje.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego o wniosku posła Trzecieckiego w sprawie popierania zakładania małych i średnich wędlni jako przemysłu domowo-rolniczego.

Sprawozdawca p. Krzysztofowicz uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby popierał zakładanie małych i średnich wędlni i otoczył troskliwą opieką tę gałąź przemysłu rolniczego“.

Przemawia p. Stapiński w rozprawie ogólnej.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwała powyższy wniosek komisji.

Marszałek oznajmia, że następny punkt porządku dziennego t. j.: Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego z przedłożenia Wydziału krajowego o popieraniu gospodarstwa rybnego — usuwa z powodu nieobecności w Izbie sprawozdawcy.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego o krajowych niższych szkołach rolniczych.

Sprawozdawca p. Sękowski uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji; oznajmiwszy, że rezolucya III. odpada.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowych niższych szkołach rolniczych.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby w razie, gdyby nie mógł z właścicielem budynków krajową niższą szkołę rolniczą w Kobiernicach mieszczących zawrzeć kontraktu dzierżawy, obydwie strony zadowolniającego — wziął pod rozwagę myśl przeniesienia tego zakładu i rozwiązał w tym kierunku rokowania z temi reprezentacjami powiatowemi i gminnemi, oraz osobami prywatnemi, — w zachodniej części kraju, — które o założenie szkoły tego typu od szeregu lat się starają.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Stapiński.

Przemawia członek Wydziału krajowego p. Pilat.

Przemawia p. Stojałowski.

Przemawia członek Wydziału krajowego p. Pilat.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej i uchwała oddzielnie i bez rozprawy wnioski I. i II. komisji, które p. sprawozdawca odczytuje.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego z czynności odnoszących się do

podniesienia hodowli bydła w r. 1901 i o wniosku p. Cieleckiego co do udzielenia ze stałego funduszu hodowlanego pożyczek na zakupno buhajów nietylko gminom, lecz i kółkom rolniczym.

Sprawozdawca p. Schnell uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji, sprostowawszy poprzednio cyfrę we wniosku 2. komisji — zamiast w pierwszym wierszu „na rok 1902“ ma być: na rok 1903^a.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności odnoszących się do podniesienia hodowli bydła.

2. Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt na rok 1903 do wysokości 8.000 koron na pokrycie kosztów komisji licencyonujących w myśl §. 4. ustawy z dnia 20. lipca 1892.

3. Sejm wstawia do rubryki XV. następujący wydatek:

Na utrzymanie dwóch instruktorów hodowli bydła, mianowicie jednego dla c. k. Towarzystwa gospodarskiego, drugiego dla c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego 8.000 koron.

4. Na urządzenie targów bydła rozplodowego i wystaw targowych dla galic. Towarzystwa gospodarskiego 1.000 koron; dla Towarzystwa rolniczego krakowskiego 500 koron — razem jednorazowo 1.500 koron.

5. Na koszta komisyjne przy szczepieniu tuberkuliną 2.000 kor.

6. Na częściwe pokrycie kosztów utrzymania weterynarza przy galic. Towarzystwie gospodarskiem we Lwowie i Towarzystwie rolniczem krakowskiem po 1.200 kor. — razem 2.400 kor.

7. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby zbadał, pod jakimi warunkami ze stałego funduszu hodowlanego mogłyby być udzielone Kółkom rolniczym bezprocentowe pożyczki na zakupno buhajów i upoważnia

go do udzielania takich pożyczek po obmyśleniu bezpieczeństwa zwrotu.

Przemawia p. Stojalowski i stawia w miejsce wniosku 7. komisji następujący wniosek:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby Kółkom rol. udzielał bezprocentowych pożyczek na zakupno buhajów po obmyśleniu zabezpieczenia zwrotu.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej i uchwała oddzielnie i bez rozprawy wniosek 1 — 6 komisji, które p. sprawozdawca kolejno odczytuje.

Marszałek odczytuje wniosek p. Stojalowskiego w miejsce wniosku 7. komisji postawiony.

Izba popiera wniosek p. Stojalowskiego, następnie w osobnem głosowaniu odrzuca wniosek p. Stojalowskiego i uchwała w oddzielnem głosowaniu wniosek 7. komisji bez zmiany.

Następuje:

Sprawozdanie Komisji gospodarstwa kraj. o wniosku posła Władysława Gniewosza w sprawie zmiany ustawy lasowej.

Sprawozdawca p. Gniewosz uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wniosek posła Władysława Gniewosza L. s. 607 odstępuje się Wydziałowi krajowemu z poleceniem zbadania dołączonego do wniosku projektu ustawy i przedłożenia na następnej sesji sejmowej projektu ustawy lasowej, obejmującej całość spraw dotyczących lasów, w Galicyi położonych.

W rozprawie ogólnej przemawia p. Stapiński.

Przemawia p. Skołyszewski.

Przemawia p. Stapiński.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwala powyższy wniosek komisji.

Następuje :

Sprawozdanie komisji administracyjnej z projektem ustawy o przeniesieniu gmin i obszarów dworskich Kahujów, Honiatycze i Werbiż wraz z przysiółkiem Sajków z okręgu Reprezentacji powiatowej w Rudkach do okręgu Rady powiatowej we Lwowie.

P. Vayhinger w zastępstwie sprawozdawcy p. Mandyczewskiego, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji :

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony % projekt ustawy :

U s t a w a

z dnia . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o zmianie obszarów Reprezentacji powiatów w Rudkach i we Lwowie.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam :

Art. I.

Gminy i obszary dworskie Kahujów, Honiatycze i Werbiż wraz z przysiółkiem Sajków mają być przeniesione z okręgu Reprezentacji powiatowej w Rudkach do okręgu Reprezentacji powiatowej we Lwowie.

Art. II.

Ustawa niniejsza wejdzie w wykonanie z dniem 1. stycznia roku następnego po jej ogłoszeniu.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda.

Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwala przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głoso-

waniu uchwala cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania uchwala Izba powyższy projekt ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Marszałek oznajmia, że następujące dwa punkty porządku dziennego tj. :

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego o wniosku posła Kozłowskiego w przedmiocie ochrony interesów krajowych przy zmianie taryfy cłowej i odnowieniu traktatów handlowych.

Sprawozdanie komisji szkolnej z petycji gminy m. Przeworska o odpisanie za ległych prestacyj szkolnych na placę nauczycieli i obniżenie tych prestacyj — usuwa z powodu nieobecności w Izbie sprawozdawców.

Następuje :

Sprawozdanie komisji kolejowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w sprawie budowy kolei lokalnej Tarnów-Szczucin.

Sprawozdawca p. Struszkiewicz, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Upoważnia się Wydział krajowy do przeprowadzenia rokowań z c. k. Rządem o uzyskanie koncesyi dla kolei lokalnej Tarnów - Szczucin jako normalno - torowej, i do finansowego poparcia imieniem kraju budowy tej kolei o torze normalnym pod warunkami wyrażonemi w uchwale sejmowej z dnia 4. lipca 1901 o poparciu przez kraj budowy kolei lokalnych drugiego programu.

W rozprawie ogólnej przemawia p. Wilczkiewicz.

Po zamknięciu rozprawy sprawozdawca zrzeka się głosu.

Izba uchwala powyższy wniosek komisji.

Następuje :

Sprawozdanie komisji agrarnej o wniosku posła Cieleckiego w sprawie zwołania ankiety celem obmyślenia środków przysięcia z pomocą mniejszemu rolnictwu.

Sprawozdawca p. Władysław Leopold Jaworski uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się Wydział krajowy, aby przeprowadził ankietę celem zbadania obecnych stosunków rolniczych w naszym kraju.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek komisji.

Marszałek oznajmia, iż porządek dzienny został wyczerpany.

Marszałek wzywa sekretarzy do odczytania złożonej interpelacji i wniosków.

Sekretarz p. Bohaczewski czyta:

Interpelacya

do Jego Ekscelencji Pana Namiestnika.

Komisya szkolna załatwiając wniosek Wydziału krajowego co do założenia ruskiego gimnazjum w Stanisławowie przedłożyła pod dniem 7. lipca 1902 l. 1.456 Sejmowi do uchwały wniosek, ażeby kwestyę założenia gimnazjum ruskiego w Stanisławowie uchwalił merytorycznie aż wtedy, gdy wykazaną zostanie dostateczna liczba ruskich sił nauczycielskich. Ponieważ od czasu powyższej uchwały minęło już więcej jak jeden rok, a dzisiejszy faktyczny stan rzeczy wykazuje taką liczbę ruskich sił nauczycielskich, zajętych przy polskich i niemieckich gimnazyach w Galicyi a do udzielania nauki w ruskim języku ukwalifikowanych, że niemi nietylko jedno, ale większa liczba ruskich gimnazyów mogłaby być obsadzoną, ponieważ urzędowe skonstatowanie tej okoliczności z uwagi na aktualność motywów wniosku szkolnej komisji jest miarodajnem, dlatego podpisani proszą:

Jego Ekscelencya Pan Namiestnik jako przewodniczący c. k. Rady szkolnej krajowej raczy na podstawie urzędownie skon-

statowanego stanu rzeczy oznajmić i do wiadomości Sejmu podać liczbę sił nauczycielskich do udzielania nauki w języku ruskim przysposobionych, a w terażniejszej porze zajętych przy gimnazyach i w ogóle średnich szkołach polskich i niemieckich w Galicyi.

Andrzej Szeptycki,
interpelant.

Konstanty Czechowicz, Facijewicz, Oleśnicki, Dr. Mogilnicki, Gładziuk, Barwiński, Staruch, Bohaczewski, Korol, Ochrymowicz, Barabasz, Ostapczuk, Huryk, Mazikiewicz.

Marszałek oznajmia, że interpelację tę udzieli p. Komisarzowi rządowemu.

Sekretarz p. K. Lubomirski czyta:

Wniosek.

Zważywszy, że wszelkie usiłowania Sejmu krajowego Król. Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem, aby uzyskać u Rządu wyjednanie ustawy o przymusowym ubezpieczeniu budynków od ognia, dotychczas żadnego skutku nie odniosły; zważywszy, że coraz więcej mnożące się pożary zabierają w kraju miliony ciężko zapracowanego grosza;

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wzywa c. k. Rząd najusilniej, aby w jak najkrótszym czasie wniósł w Radzie państwa projekt ustawy o zasadach przymusowego ubezpieczenia od ognia z zastrzeżeniem prawodawstwu krajowemu uchwalenia szczegółowej ustawy.

We Lwowie, dnia 18. września 1903.

Wnioskodawca:

Bujnowski w. r.

Witosławski, Bednarski, Łazarski, Maiss, Tarnawski, Huza, Maryewski, Vayhinger, Loewenstein, Wurst, Rayski, Romanowicz, Żardecki, Merunowicz, Jabłoński.

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby wziął pod rozagę sprawę objęcia przez kraj galicyjskich dóbr kameralnych

i funduszowych, pozostających w administracji państwa.

Na tle przeprowadzonych w tym kierunku badań, wdroży Wydział krajowy układy z c. k. Rządem co do warunków objęcia tych dóbr przez kraj, i o wyniku rokowań złoży Sejmowi sprawozdanie, wraz z odpowiednimi wnioskami.

Lwów, 18. września 1903.

Wnioskodawca:

Teofil Merunowicz.

Łazarski, Bujnowski, Tarnawski, Fruchtmann, Małachowski, Rutowski, Bednarski,

Michalski, Witosławski, Huza, Tomaszewski, Maryewski, Wurst, Rayski, Michalowski, Jahl.

Marszałek oznajmia, że pierwsze czytanie tych wniosków umieści na porządku dziennym następnego posiedzenia, następnie zamyka posiedzenie naznaczając następne na 19. września 1903, godzina 10 rano i odczytuje porządek dzienny następnego posiedzenia.

Koniec posiedzenia godzina 3 minut 8 po południu.

Marszałek krajowy:

St. Badeni w. r.

Sekretarze:

Mieczysław Urbański w. r.

Kazimierz Lubomirski w. r.